

Svoboda a pravda / Pravda a svoboda

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[2005](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 27. 11. 2005
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 27. 11. 2005

Svoboda a pravda / Pravda a svoboda

Pravda (kterou ovšem nebudeme redukovat resp. nesprávně interpretovat jako vlastnost soudu či výroku apod.) se může uskutečňovat (jakožto „to pravé“ v dané situaci – užší nebo širší) jen prostřednictvím subjektů (různých úrovních, od nejnižších až po nejvyšší dosažené). A subjekty jsou vybaveny reaktivitou, tj. schopností odpovídat na výzvy (předmětné i nepředmětné). Reaktivita se zásadně liší od kauzality tím, že v různé míře (podle úrovně příslušných subjektů) umožňuje odpovědět také jinak (resp. odpovědět nebo neodpovědět). Tato „vůle“ („volnost“) je základem tzv. svobody, neboť svoboda v tom smyslu, jaký tomu slovu obvykle dáváme, je jen kultivovaným fenoménem takovéto „volnosti“, který konečně pronikl i do vědomí. To zároveň znamená, že stejnou měrou, jako pravda může pronikat do předmětného světa (tj. do světa, který má také svou předmětnou stránku resp. své jednotlivé předmětné stránky) jen prostřednictvím subjektů, může se uplatňovat jen prostřednictvím LOGU, neboť právě LOGOS je rozhodující „mocí“, jež dovoluje sjednocení (integraci) subjektů z jejich nitra (tj. niternou integraci, vnitřní sjednocení). Není to tedy svoboda, která by mohla „zakládat“ Pravdu, ale je to naopak Pravda, která umožňuje a zakládá svobodu (Je to Pravda, která „osvobozuje“ – to ovšem platí zejména pro nejvyšší úroveň, kde jsou rozhodující nároky kladené na vědomí resp. myšlení.) Vztah mezi Pravdou a LOGEM je ovšem zapotřebí prozkoumat hlouběji, ale jedno můžeme říci už teď: Pravda je normou pro LOGOS, pokud LOGOS chápeme v nejširším smyslu (tedy tak, že zahrnuje i „světový rozum“, tedy v žádném případě neomezovaný na jazykové zprostředkování): LOGOS je především „to pravé“ (na rozdíl od MÉ-LOGOSu), a je to také „to pravé“ pro zprostředkování a spoluuskutečňování Pravdy.

(Písek, 051127–2.)